

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

22. decembra 1907 in na vseh nadaljnjih svojih skupščinah — ter istotako učiteljski zbori naših utrakvističnih gimnazij. V l. 1911 in 1912 pa se je pri konferencah za določitev učnih knjig pojavilo nekaj glasov proti temu stališču, in to je napolnilo „Društvo slovenskih profesorjev“, da je koncem leta 1912 uprizorilo med svojimi člani in sploh med slovenskimi profesorji enotno o učnem jeziku na naših srednjih šolah. Na izrednem občnem zboru dne 27. decembra 1912 se je izvolila štiričlenska komisija, da ugotovi izid enketnega glasovanja o učnem jeziku na naših srednjih šolah. Ta komisija (prof. dr. Debevec, dr. Ilesič, Jeran in šolski svetnik Sinkovič) so se 22. februarja 1913 — ko je vsak sam zase pregledal in presodil vse odgovore — zbrali pod predsedstvom društvenega predsednika ter po daljšem posvetovanju dognali kot rezultat enketnega glasovanja sledeče: „Ogromna večina odgovorov (155) meri na popolno poslovenjenje naših srednjih šol, a obenem zahteva preuredbo pouka v nemščini, od l. razreda pričenši do najvišjega. Oboje se mora vršiti obenem“. — Proti se je našlo 31 glasov. Vsi pa stoji na stališču, da se mora naša mladina naučiti nemščine popolnoma. To naj služi v pojasnilo slovenski javnosti, ki so jo begala napačna poročila po domačih, nemških in italijanskih listih. — Odbor „Društva slovenskih profesorjev“

**** Učiteljska na Hrvaškem in v Slavoniji.** Koncem šolskega leta 1911/1912 je bilo na Hrvaškem in v Slavoniji šest učiteljskih; od teh so tri deželna: moško učiteljske v Zagrebu, v Petrinji in v Osijeku. Ostala tri učiteljska so konfesionalna: žensko učiteljske v samostanu usmiljenk v Zagrebu, srbsko učiteljske v Karlovcu in srbsko učiteljske v Pakracu. Na moških učiteljskih v Osijeku in Petrinjah se smejo vpisati tudi ženske. Ker postanejo lahko učiteljice tudi učenke, ki dovrše deklinski licej v Zagrebu se učno oboje tega zavoda šteje k onemu na učiteljskih. Na vseh navedenih zavodih je bilo 97 učnih oseb in 704 učenci in učenke, in sicer: v Zagrebu na kralj. učiteljsku 15, oziroma 140, na učiteljsku usmiljenk 15, oziroma 198, in na liceju 24, oziroma 75; v Petrinji 12, oziroma 62; v Osijeku 14, oziroma 106; v Karlovcu 10, oziroma 64 in v Pakracu 7, oziroma 59. Med učenci je bilo 301 moški in 403 deklet. Po veri se dele: 509 rimokatolikov, 174 pravoslavni. Stroški za vsa učiteljska so znašali 292.708 kron, od tega 241.896 kron za plače učiteljskega oboja.

**** Društvo slovenskih profesorjev** priredi v soboto, dne 19. t. m., ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ prijateljski sestanek. Na dnevnem redu je razgovor o predlogih na delegacijskem zborovanju v Krakovem. Z ozirom na pomembnost predmeta in važnost stanovske organizacije pričakuje prav posebno obilne udeležbe — odbor.

Politiški pregled.

*** Angleške sufragetke** so si ustanovile lastno gledišče. Uprizarjale se bodo predstave, ki se bavijo z ženskim vprašanjem. Vsa dela, kakor vodstvo, insceniranje, dekoracije itd. bodo izvrševale izključno ženske roke.

*** Generalni štrajk** na Belgijskem bo provzročil državi neizmerno škodo. Tona premoga, ki je veljala prej 16 frankov, velja sedaj 23. Peči v steklarnah bodo morali pogasiti in taka peč je potem za nič, ker se mora podreti, kar pomeni izgubo 9 milijonov K. Dosedaj je bilo na Belgijskem 27 peči z mesečno produkcijo v vrednosti pet milijonov frankov. Tudi mnogo plavžev bodo morali opustiti z dneвно izgubo 100.000 fr. Štrajkujočih bo okoli pol milijona.

*** Dijaške demonstracije za Črno goro v Milanu.** V petek popoldne se je zbralo v Milanu okrog 300 laških dijakov, ki so priredili po mestu demonstracijski obhod. Nosili so v rokah črnogorske zastavice in klicali so: „Živel črnogorski kralj!“ Policija je bila popolnoma mirna in jih je pustila pri miru, ker niso razgrajali. Za dijake je hodila velika množica prebivalstva, ki se je vedno bolj množila in viharno pozdravljala demonstrante. Demonstranti so šli nato pred poslopje črnogorskega konzula, kjer so vnovič klicali: „Živela Crna gora!“ Na balkonu se je pokazal črnogorski konzul s svojimi funkcionarji in se je demonstrantom zahvalil za ovacije. Nato so se demonstranti mirno razšli.

*** Papež je govoril.** Ko je zadnjič sprejel papež v benefikacijski dvorani v Vatikanu laške romarje iz Milana, se mu je poklonil kardinal Ferrari, katerega fulmi-

nantno klečeplaznemu nagovoru je odgovoril papež blagohotno, da bo on vedno in dosledno vztrajal na nepobitnih zahtevah katoliške cerkve, na zahtevah, katere ji je priznal neki konstantinski edikt, ki določa cerkvi, pravico do eksistenčnih sredstev (denar in naturalije), z kaj teh zahtev cerkvi ne more nihče odrekati, ker cerkev katoliška tudi ni končno družba angelov, marveč družba ljudi. Gotovi ljudje, pravi papež, nam hočejo odrekati človeške zahteve in potrebe, toda to je krivično. Tudi papež hoče imeti pri tem svoj delež. Glede časopisa se je izrazil Petrov namestnik, da si dovoli časih malo preveč. Končno pa je izjavil sveti oče, da ga strašno veseli, da lahko v tako številnem krogu poveljnih ovčic poudarja, pravice sv. cerkve in je pozival navzoče romarje da naj se pač trdno oklenejo sv. vere in Petrovega stola, da ne bodo odpadli zvesti od najzvestejših.

*** Novo drž. posojilo.** Finančni minister vzame v Nemčiji novo državno posojilo v znesku 130 milijonov kron ali 122.800.000 nemških mark. Posojilo se bo rabilo za železniške potrebe. Obrestna mera je 4 in pol in posojilo se vrne v 65 letih. O priliki pogajanj za to posojilo je finančni minister zatrdil, da je položaj na Balkanu jako pomirljiv in da se vsa zadeva v kratkem ugodno reši.

*** Politiške razmere v Bosni** postajajo od dne do dne bolj žalostne. Vlada sili svoj nemški uradni jezik pri železnicah, politične stranke pretijo z opozicijo pri proračunu. V Bosni se zopet vidi v malem vso našo notranjo politiko. Vlada po vsej sili hoče prodreti s svojim predlogom o nemškem uradnem jeziku, kar za Bosno pomeni velik gospodarski korak nazaj. Uboga dežela naj plačuje železnice, službe naj pa imajo Nemci, ki nimajo doma kaj jesti. To je kletev, ki leži na tej ubogi deželi, in z nemščino naj bo sedaj vse lepo ozdravljeno.

Učiteljski konvikt.

Letnina: Valentin Zavrl in Ernestina Oman, oba iz Begunj pri Lescah. Ivan Pavlišek, nadučitelj v Rušah pri Mariboru. Hvala!

Obresti: 482 49 K.
Darovi: Kmetiska Posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani, 50 K; Ciril-Metodova podružnica Hrastnik, na zahtevo g. E. Gangla 4 K od vstopnine k igri „Sin“. Hvala!

Kranjske vesti.

— **Odlikovanje.** Nadučitelj ljudske šole v Spodnjem Logatcu, Josip Turk, je bil odlikovan za svoje službovanje z naslovom ravnatelja. To je plačilo, ker se je moral kot okr. šolski nadzornik umakniti — Štruklju!

— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. mestni šolski svet je imenoval na mesto na dopustu se nahajajočega nadučitelja Jakoba Dimnika, dosedanji volonterko na IV. mestni deški ljudski šoli Ano Likozarjevo za suplentko na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Na mesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajoče učiteljice Marije Kotnikove je bila imenovana za suplentinjo Kornelija Čermeljeva na štirirazredni ljudski šoli v Raki. Obolelo učiteljico Frančiško Mikčevo v Žužemberku bo nameščala suplentinja Ljudmila Pristovova.

— **Souvanovo hišo v Šelenburgovi ulici v Ljubljani** so vzele za prihodnje šolsko leto v najem Uršulinke. Prodajalnice v prtiličju ostanejo, sobe v prvem nadstropju pa se adaptirajo za učilnice.

— **Zaročil se je** tov. Franc Luznar, nadučitelj na Primkovec pri Kranju z gospičko Karlo Sajovčevico iz Kranja.

— **„Tagespošta“** prinaša te-le zanimive podatke o gospodarskem propadanju kranjske dežele: L. 1911 je bilo v uradnem področju ljubljanskega dež. sodišča izvršenih 14.215 eksekucij, od teh v Ljubljani 5186, v l. 1912 pa 16021 in od teh v Ljubljani 5668. L. 1911 v uradnem področju okrožn. sodišča Novo mesto 7214, od teh v mestu samem 349; l. 1812 je bilo 8464 eksekucij, od teh v Novem mestu 224. Negotovo stanje države v teh časih je povzročilo l. 1911 pri deželnem sodišču v Ljubljani 13, leta 1912 pa 25 konkurzov. V industriji je bilo lantsko leto opažati jako mlačno gibanje, tudi stavbarstvo še od potresnega leta 1895 ni bilo nobeno leto tako slabo kakor lani. Žetev lani je bila slabo srednja. Vinska letina še ni bila nikdar, odkar obstojajo novi nasadi, tako slaba kakor lani. Kredit je bil drag, blagovni promet neznamen. Za-

radi vojne na Balkanu je malo denarja, zato morajo veliki trgovci dolgo čakati na izplačila zadolženih malih trgovcev, ti pa zopet na odjemalce, ki kupujejo na kredit tudi samo najpotrebnejše stvari. Živinoreja trpi na pomankanju krme in služinčadi. Vse, že deca, misli in išče rešitve v izseljevanju v Ameriko. — Mi pa se le bojujemo dalje — za Albance!

— **Tujski promet na Kranjskem leta 1912.** Deželna Zveza za tujski promet nam poroča da dokazujejo statistične tabele, ki jih je sestavila c. kr. deželna vlada, da je bilo v minulem letu 102.908 tujcev na Kranjskem. Tujski promet je torej znatno napredoval in se je število zvišalo od leta 1908, ko je bilo vseh tujcev le 75.702, za 27.206, to je približno za 40%. Posebno lepo narašča število tujcev v našem glavnem mestu Ljubljana je imela leta 1912 v zvezi s slabi sezoni 75.672 tujcev ter je naraslo število za 7222 več kot leta 1911. Drugi gorenjski kraji zaradi slabe letne sezone niso napredovali. Bled je imel 5775, Bohinj 2402, Kranjska gora 624, Kamnik 354 in Toplice 1114 tujcev. Obisk postojnske jame je narasel; obiskalo je v preteklem letu 70.416 tujcev našo svetovnoznano jamo. Obisk se je torej za 11.000 od leta 1911 povzdignil.

Štajerske vesti.

— **Nekaj migljajev našim mladim tovaršicam.** V nekem listu čitamo: Da je učiteljicam marsikaj dovoljeno, kar vobče drugim damam ni, je istina. Nikakor pa ni njihovem ugledu v korist, ako sprejmejo v svoji sobici poedine moške obiske. Naravnost škandalozno je, ako so ti obiski različnih gospodov, znabiti tudi neučiteljev, in se vrše prepegosto in vsak čas. Povrh pa imajo take — nedolžne — zabave med drugimi še te le slabe posledice: Prej jako vestna in marljiva mlada učiteljica postane razstresena, pozabljiva in površna. Vse drugo ji roji po glavi. samo priprava in poprava ne. Šola ji je neljuba čakalnica na brzovlak v željno pričakovano možitev. Drage tovaršice, tako ne! Spoštovani tovariši, vi pa premišlujte, ali niste prekoračili meje dostojnosti s svojim vedenjem.

Mlada učiteljica.
— **Iz Gradca.** Deputaciji štajerskih deželnih uradnikov je dr. pl. Kaan zatrjeval, da se bo on kot finančni referent jako zavzel za to, da se bodo državni predkazi deželam v prvi vrsti porabili za deželno uradništvo in učiteljstvo.

— **V Mürzzuschlagu** je ondotni občinski odbor sprejel resolucijo v prilog regulaciji učiteljskih plač, razentega pa pozdravlja sklep štaj. deželnega odbora, preko deželnega zbora urediti vprašanje plač deželnih uradnikov in učiteljstva.

— **Iz Gradca** nam pišejo: Na vsakem občnem zboru štajerske kmetijske družbe se opaža, da je s slovenske strani slaba in nič organizirana udeležba. Slovenske podružnice tvorijo s svojimi člani tretjino v družbi, a ker so na občnem zboru številno in kvalitativno slabo zastopane, pridemo Slovenci prav slabo do javne. Ne mislimo samo na glasovanje, tudi primernih debatarjev, ki bi bili strokovno dobro podkovani in bi lepo govorili, nimamo. Če se kdo oglasi, je to kvečjemu kak izzivac, ki bi rad na občnem zboru strokovne kmetijske organizacije govoril politiko. Za to je dovolj časa in prostora drugod. Ko so se sprejeli Hohenblumovci in Pantzevci, je očital nekdo Pantzu, da je bil svoje čase napredni agrarec, danes pa je klerikalec. — Pantz se je branil z Bismarckom, češ, da je prišel kot konservativec, končal pa kot nacionalni liberalce. Študij in življenjske prilike lahko izpremene političsko naziranje. Verstovšek, ki je dotlej gledal topo pod mizo in se očitno dolgočasil, mu je živahno pritrjeval, kar je zbudilo med slovenskimi udeleženci živahno veselost. Saj je našel sorodno dušo; obenem se mu je pomirila vest, ko je slišal, da tudi veliki Bismarck ni bil kot politik večji značaj kot mali Verstovšek.

— **Slivnica pri Celju.** V 78. šte. „Slov. Naroda“ z dne 7. aprila t. l. dopisnik iz Šmarja pri Jelšah ostro prijema člane okr. šolskega sveta zaradi imenovanja nadučitelja pri Sv. Štefanu. Smelo trdim, da je ta dopisnik drugod doma in ne v Šmarji; tudi se ne bom prekal, trdi li prav ali ne, ozir. ali je napad upravičen ali ne. — Ker pa tam pozivlja učiteljstvo šmarskega okraja, naj to mene kot zastopnika pokliče na odgovor — izjavljam, da tega prav nič ni treba, ker bom o priliki prihodnjega zborovanja to zadevo pojasnil toliko, kolikor me ne veže uradna tajnost.

Toma Kurbus.

— **iz Mozirja** nam pišejo: Tukajšnji okoliški občinski odbor je imenoval v svoji zadnji seji tukajšnjega nadučitelja tovariša Franca Praprotnika svojim častnim občanom za zasluge, ki si jih je pridobil za občino, posebno na poiju sadjarstva. Občin. odbor je govoril vsem, ki znajo delo čistati, iz srca. Vseh edina želja je, da bi bilo dano tovarišu nadučitelju mnogo pomladi z njenim cvetjem, ki ga toli ljubi; mnogo jeseni, ki prinašajo sadove njegovoga truda! Živio!*)

Goriške vesti.

— **Obrtne šole na Goriškem** so dobile deželno podporo, in sicer: v Komnu 350 K, v Gabrovici 601 K 43 vin., v Ajdovščini 300 K 73 vin., v Bovcu 300 K 73 vin., v Sežani 300 K 73 vin., v Tolminu 300 K 73 vin., v Kanalu 300 K 73 vin.

— **Za suplenta na goriškem moškem učiteljsku** je imenovan Anton Pavšič.

— **Poslopje za italijansko moško učiteljske** bodo zidali v Gradišču ob Soči.

— **Pomnožen c. kr. okrajni šolski svet** za goriško okolico je imel svojo sejo pretekli četrtek ob 10. in pol popoldne na Vogrskem, in sicer zato na Vogrskem, da so si ogledali vsi člani okrajnega šolskega sveta poslopje, ki se namerava kupiti za tamošnjo ljudsko šolo, in sicer Rubijev grad. Okrajni šolski svet je razpravljal na tej seji tudi o raznih drugih predmetih.

— **Oficirji pri Schulvereinu.** Vojaško poveljstvo v Gorici je priredilo zabavo, ki se je vršila v poslopju Schulvereina in ki je baje izborno uspela. Sodelovali so oficirji in dame tamošnje družbe, kar se v nemških krogih pohvalno omenja. Zabaveželjnim ljudem gotovo privoščimo to, a vprašali bi pa vendar vojaško poveljstvo, bi li dovolilo častnikom sodelovati tudi na kaki prireditvi v slovenske kulturne svrhe, pri čemer pa moramo še posebe naglasiti, da društvo Schulverein ne zasleduje samo kulturnih namenov, ampak je njegovo delovanje nacionalno-politiške naravi, naperjeno naravnost proti eksistenci našega naroda — je torej za nas Slovence političsko-bojna organizacija v najusodnejšem pomenu te besede.

— **Narodni muzej v Gorici.** Za Narodni muzej v Gorici prihajajo pridno darovi. Obilo lepih reči je že nabranih. Sedaj so nabrani darovi zbrani v posebni sobi hiše Drufovke v Gosposki ulici; treba bo pa dobiti primerne prostore in otvoriti muzej.

— **Profesor Finšger.** „Soča“ poroča: V soboto popoldne je šla kot blisk po mestu vest, da je bil proti popoldne aretiran profesor Finšger, prejšnji okrajni šolski nadzornik v Gorici, ker bi bil zapleten v afero Rozina. Finšger je v preiskovalnem zaporu in se vodi proti njemu preiskava, ki pač dožene, kaj je na stvari resnice.

— **Akademija,** ki so jo priredile v nedeljo gojenke goriškega c. kr. ženskega učiteljskega sodelovanjem vojaške gosbe v korist podpornega sklada za gojenke zavoda, je uspela izborno v vsakem pogledu. Došlo je obilo občinstva, ki je z zanimanjem prisostvovalo proizvajanju vzporeda.

— **Dijaški koncert,** ki se je vršil v soboto, 5. aprila s sodelovanjem moške in ženske podružnice sv. Cirila in Metoda, je bil povoljno obiskan. Najlepša točka vzporeda je bila Dvořakova „Humoreska“, ki jo je moral Karel Sancin na splošno željo občinstva ponoviti. Pokazal nam je izborno tehniko in občutek, s katerim igra. Od njega pričakujemo lahko upravičeno še marsikaj v bodočnosti. Presenetil nas je tudi gojenec Il. tečaj Bravničar. Ne slikamo si ničesar v iluzijah, ampak zdi se nam, da vstajajo nove moči z umetniškim zanosom in energijo mladosti. Dvignila nas je Raffova „Kavatina“, ob „Ogrskem plesu“ pa smo obstali. Orkester je igral na splošno dobro. Najbolje je izvajal Richterjevo „Korsičanko“. Pevski zbor nam je najbolj ugajal v „Spevi lidu českeho“. Pri veselici so igrali burko „Izposojena soproga“. Igralci so bili dobri.

— **Smrtna kosa.** Pretekli petek je umrl na operaciji v bolnišnici v Trstu tov. Kristijan Bratina, nadučitelj v Bovcu je služboval 23 let. Zapušča vdovo in osem otrok. Blag mu spomin!

— **„Lega Nazionale“ v Gorici.** Na občnem zboru podružnice v Gorici se je sporočilo, da je imela lani dohodkov K 12.427.93. Preostalo ji je iz leta 1911 K 6.637.93. Torej skupno K 19.065.86. Iz-

*) Tej želji se pridružujemo tudi mi. Uredn.

datkov je bilo K 13.060.01, ostane kron 6.005.85. Obilo denarja naberejo, največ iz zaslužkov s Slovenci, za ... V odboru so: Bombič, Pinavčič, Travan, Perinčič, Maran, Naglič, Jug, govoril je Březina.

Tržaške vesti.

—t— **Deželni zbor tržaški.** Na seji dne 8. t. m. se je odobril obračun šolskega zaklada za leto 1912 in proračun istega zaklada za leto 1913. Glede postavke „zaklad normalnih šol“ v znesku K 2590.88 priporoča poročevalec sv. Arch, da se jo briše, ker se že več nego 40 let samo prestavlja iz proračuna v proračun. V imenu Slovencev je svet. Wilfan izjavil, da bodo iz znanih razlogov glasovali tako proti obračunu kakor proti proračunu.

—t— **Skupni poučni šolski izlet** v postojnsko jamo se vrši v soboto, dne 24. maja. Ker je treba najeti pravočasno poseben vlak in urediti vse predpriprave, so naprošena vsa vodstva okoliških slovenskih šol, katerih učenci se namerujejo udeležiti tega izleta, da javijo nemudoma vodstvu svetoivanske šole natančno število udeležnikov.

—t— **Nemško šolsko društvo v Trstu.** Iz poročila Schulvereina v Trstu posnemamo, da je imelo omenjeno društvo v preteklem letu 420 članov, med temi 40 ustanovnikov. Dohodkov je bilo skupno 2005 K, in sicer na članarini 861 K; splošnih darov je bilo 240 in za prodane predmete se je izkupilo 356 K. Sicer s to zadnjo točko društvo baje ni imelo ravno sreče, ker ni bilo posebnega povpraševanja po društvenih predmetih. Iz tega poročila se vidi, da ta nemška toliko hvaljena narodna zavest še ni tako grozna. Par tisoč kron spravimo mi skupaj v enakih razmerah prej kot oni. Ako ne bi bilo podpore od drugod, bi Schulverein ne gospodaril dolgo v naših krajih.

—t— **Koncert „Glasbene Matice“** v Trstu se je vršil preteklo soboto in je v vsakem pogledu izborni uspel. Največ zaslug si je pridobil pevovodja tov. Karel Mahkota. Kot solist je sodeloval s častnim uspehom tov. Avg. Waschte.

—t— **Davek za javne predstave** in veselice. Deželni odbor tržaški razglašuje načrt zakona glede uvedbe davka za javne predstave in veselice za Trst. Ta zakonski načrt je bil že na dnevnem redu deželnega zbora lanskega leta in pride v bodočem zasedanju zopet na dnevni red. V tretjem odstavku tega zakonskega načrta se predlaga vstopnice, ki stanejo 20 vin.; po 2 v n. za vstopnice od 20 do 60 vin.; po 6 vin. za vstopnice od 60 vin. do 1 krone; po 10 vin. za vstopnice od 1 do 2 kron in po 10 vin. več za vsako krono za vstopnice nad dvema kronama. Pri aboniranih vstopnicah se zaračuna davek po visokosti abonentske cene. Znižane in proste vstopnice se obdačijo po prvotni ceni. Izvzeti so javni muzeji, predavanja, ki imajo znanstveni ali umetniški značaj in dobrotelne prireditve, za katere pa se mora vedno za vsak slučaj prositi mestni zastop.

Istrske vesti.

—i— **V Borštu** je umrla preblaga gospa Marija Jančarjeva, vdova bivšega učitelja-voditelja katarinske šole. S smrtjo pokojnice bo Boršt občutil bridko izgubo, zakaj bila je prava mati ubogim, skrbna voditeljica in učiteljica nežne mladine, ki jo je vedno zbirala okrog sebe, deleč ji lepe in koristne nauke. Zaradi svoje prave, odkritostne pobožnosti, usmiljenega in plemenitega srca je uživala preblaga gospa obče spoštovanje blizu in daleč. Blag ji spomin!

Koroške vesti.

—k— **Ustanovitev ženske podružnice Südmarke v Velikovu.** Na občnem zboru moške podružnice Südmarke, ki se je vršil preteklo nedeljo zvečer v mestni telovadnici, se je ustanovila ženska podružnica „Südmarke“. Že dejstvo, da je v Velikovu možna taka podružnica, kaže velik napredek nemštva, oziroma nemškutarstva; bolj pa nas more pretresti število članov! Cujte in strmite! 116 jih je! Koliko je med njimi Nemcev, to ti kažejo razni „iki“ in „čiči“. In kaj porečejo k vsemu temu slovenski krogi? Koliko članov ima velikovska podružnica CMD, in kako deluje?!

—k— **Nemškutarke občine za Schulverein.** Občine Grabštanj, Podklošter in Grebin so pristopile k Schulvereinu kot ustanovni člani s 50 K ustanovnine. Zadruga se je hotela gotovo izkazati hvaležno za prejetih 10.000 K kot podporo pri stavbi nove šole. To smejo storiti nemškutarke občine! Kakšen vrišč in hrup bi zagnali nemškutarji, ako bi storila slovenska občina kaj enakega ter darovala par kron za slovensko obrambno društvo.

—k— **Koroška deželna zveza nemških učiteljev** ima od 1080 učnih oseb, na očetih ljudskih šolah nastavljenih, v članstvu 1042 udov; to je torej zares zgledna zveza. Kaj pa pomeni to za slovensko narodnost, si lahko izračunamo.

Splošni vestnik.

Slovenska Solska Matca. Člane iznova opozarjamo, da naj se za knjige zgledajo pri poverjeniku dotičnega okraja; pri poverjeniku dobe knjige tudi tisti člani, ki so poslali letnjo naravnost Slovenski Šolski Matici v Ljubljani ali pa so jo plačali pri Celjski gospodarski zadrugi. Tudi knjige Hrvatskega pedagoškega književnega zbora dobe člani pri svojih poverjenikih. — Novim članom še vedno lahko postrežemo z zadnjimi in prejšnjimi publikacijami S. S. M. **Češki rezervisti za Šolsko Matco.** Nekega češkega rezervista 81. pešpolka, ki se je vračal na dopust, je vprašal nekdo, koliko so posamezni vojaki na meji dobili od božične zbirke. Rezervist je odgovoril: „Po 63 vinarjev!“ „Torej je bilo ravno za eno večerjo?“ „Ne, bilo je premalo; zato smo prejete zneske zložili skupaj in jih poslali „Matici Šolski“ v Prago!“

Tečaj za pridelovanje zelenjadi pri redi kmetijska šola na Grmu dne 5., 6. in 7. maja t. l. z naslednjim vzporedom: V ponedeljek, dne 5. maja: od 2. do 4. ure popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in v okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. V torek, dne 6. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semen po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za pronojo in domačo porabo. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 7. maja od 8. do 10. dopoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhavanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podpori potrebnim udeležencem iz Kranjske plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 1.50 K na dan. Podpora dobe le tisti, ki se jim izrečno dovoli in ki zanj do 27. aprila po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju je omejeno število udeležencev, se je zgiasiti za tečaj do 27. aprila. Vabimo naše gospodinje in kmetijske dekleta k obilni udeležbi!

Poziv slovenski javnosti. Že enkrat smo se obrnili na slovensko javnost s prošnjo za brezplačna prenočišča za v počitnicah potujoče dijake, vendar je bilo prav malo odziva. Zato se danes zopet obračamo do slovenske javnosti z isto prošnjo, ker je za slovensko dijaštvo velikega pomena, da v počitnicah potuje po vsem slovanskem jugu. Ustanovili smo letos počitniško zvezo vsega jugoslovanskega dijaštva. Brezplačna prenočišča se nabirajo tudi med Hrvati in Srbi. Ne bilo bi ravno lepo, če bi slovenska javnost zaostajala za Srbi in Hrvati. Vemo, da je po Slovenskem mnogo zasebnikov, ki bi lahko dali brezplačno prenočišče. Zadolžni smo tudi s prenočišči na senu. — Prosimo in pozivljamo torej Slovence, da naj ne pozabijo na svoje dijaštvo, ki mora v počitnicah potovati po svoji domovini. Kdoroli more dati brezplačno prenočišče za čas od 1. julija do 15. septembra, nam naj to javi najpozneje do 20. t. m. na naslov: Uredništvo „Preporoda“ (za počitniško zvezo), Ljubljana.

Avstrijsko plemstvo in Albanci. Avstrijsko plemstvo je 7. t. m. ustanovilo na Dunaju podporno društvo za Albance. Namen društva je: povzdigniti gospodarske, kulturne, literarne in znanstvene interese Albancev. Na Dunaju pa bodo še dalje zapirali šole — Čehom!

Avstrijski oficirji se začnejo učiti albansko. Vojno ministrstvo je v cirkularju pozvalo avstrijske oficirje, da naj se prigrasijo, kdor zna albansko, oziroma kdor se hoče albanskega jezika učiti.

Važno za tiskarje in knjigoveze. Na Kranjskem je bil dosedaj običaj, da sme tiskarna poleg tiska opravljati tudi male knjigoveške posle, kakor zgibati pole, nalepiti, s sukancem ali žico sešiti, porezati in jih zaviti z mehkim upogljivim ovojnim papirjem. Vse drugo, kar je zlasti združeno s klejem in klajstrom, pa spada v knjigoveško obrt. Pred nami leži sedaj najnovejša razsodba upravnega sodišča na Dunaju, ki je na pritožbo deželne zveze in gremija tiskarjev in črkolivcev v Pragi razsodilo dne 18. decembra 1912, št. 14.027 ex 1912, da smejo tiskarji svoje izdelke tudi trdo vezane oddati na trg, tedaj so upravičeni, napraviti tudi v okviru svoje lastne obrtne pravice zahtevano vezbo, kakor to izrečno določa § 37. obrtnege reda. Enak odlok je izdalo tudi trgovinsko ministrstvo.

Od c. kr. osrednjega učilišča za ženske obrti na Dunaju VI, Mollardgasse 87, smo prejeli sledeči oklic: Meseca julija 1913 zapuste prve gojenke c. kr. osrednjega učilišča za ženske obrti na Dunaju ta učni zavod za učiteljice ženskih obrti. Potem, ko so take absolventinje služile vsaj eno leto kot asistentke na kaki šoli za ženske obrti, jim podeli c. kr. ministrstvo za javna dela sposobnost izpričevalo za samostojni pouk belega šivanja, oziroma izvrševanja oblek na šolah za ženske obrti. V sedanjih razmerah je pričakovati, da dobe vse absolventinje učilišča v svojem novem poklicu kot učiteljice na ženskih obrtnih šolah takoj službo. Ako pa se hoče katera praktično posvetiti izvrševanju obrti, pa bo mogla gotovo vsaka z bog svoje strokovne izobrazbe zavzeti zaradi kvalitetnega dela prvo mesto med svojimi vrstnicami. C. kr. osrednje učilišče izobrazba učiteljice za ženske obrti iz vse Avstrije; poleg Nemke, Dunajčanke delajo v sestriški složnosti učenke iz vseh drugih dežel, vse so dobro došle, razumeti morajo le učni jezik. V tekočem šolskem letu je bilo nekaj zunanjih učenk sprejetih tudi v internat c. kr. zavoda za žensko domačo industrijo, s čemer je bilo odvzeto staršem precejšnje breme. Za sprejem v učilišče je treba napraviti sprejemni izpit; najvažnejše določbe za pristopitev k izkušnji so sledeče: 1. Uspešno absolviranje kake šole za ženske obrti. 2. Dokaz o vsaj enoletnem praktičnem izvrševanju obrti. Prošnje za sprejem je nasloviti na „Direktion der k. k. Zentral-lehranstalt für Frauengewerbe in Wien VI, Mollardgasse Nr. 87“ najkasneje do konca maja; zaprosi se lahko obenem tudi oprostitev ene ali druge določbe za sprejem. Tako se n. pr. lahko pregleda izkaz o obisku ženske obrtne šole dobro izučeni, inteligentni, ki so že praktično izvrševale svojo obrt, ali pa narobe absolventinjam višjih dekliških šol (dekliških licejev, ženskih učiteljskih) dokaz o izvrševanju obrti; vendar pa morajo take učenke po prestani zrelosti preizkušnji vsaj eno leto izvrševati svojo obrt; izobraževanje kvalitetnih delavk in obrtnih učiteljic prve vrste, ki ga je omogočila ustanovitev osrednjega učilišča za ženske obrti, je dokaz dalekoglednega socialno-politiškega delovanja, za katero nas zavida inozemstvo in je udejstvovanje pravega obrtnega pospeševanja. Zakaj osrednje učilišče ne vzgaja samo spretnih rok, ampak celega človeka in ženske, ki se zavedajo svojih smotrov, ki morejo z osebnim ustaljenim okusom v svoji obrti tudi umetniško ustvarjati, ker poznajo predmet svojega dela temeljito po njegovem izvoru, načinu izdelovanja in obvladujejo tudi tehniko njegovega obdelovanja. Pouk o dekorativnem risanju jim pa da še sposobnost novo ustvarjati in vzmišljeno tudi izraziti. Tako izsolane učenke ces. kr. osrednjega učilišča morejo zaradi svoje izobrazbe v življenju dobro napredovati; z ustvarjajočim delom, ki povišuje vrednost osebe in služi obenem tudi splošnosti, pa najdejo tudi zadovoljnost v svojem poklicu.

Olajšave za obiskovalce Jadranske razstave na Dunaju. Obiskovalci Jadranske razstave na Dunaju, ki bi se peljali na progi Trst-Dunaj, dobe 30 odst. popust na vozarini, ako vzamejo listek za tja in nazaj, čigar veljavnost traja 30 dni. Te olajšave so veljavne za mesec julij in avgust. Tudi na drugih progah so uvedene take olajšave.

Prepoved glede cigaret. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se prepoveduje zasebno izdelovanje cigaret za prodajo. To velja v vsakem slučaju, naj je tobak za cigarete kupljen v domačih državnih zalogah ali pa pravilno naročen iz Ogrske, Bosne ali inozemstva. Kaznjivo je tudi prodajanje in kupovanje takih cigaret. Za svojo lastno porabo pa sme vsak tudi vbodoče delati cigarete.

Maksim Gorki, sloveči ruski pisatelj, se vrne v Rusijo. Bival je več let na otoku Capri. Sedaj, ko je bila izdana amnestija povodom proslave 300letnice vladarske rodovine Romanov, se more vrniti Gorki domov. Nastani se najbrže v Jalti.

Kava se je izdatno pocenila. V Hamburgu je padla cena od 62 pfenigov na 56 1/4 za funt.

12., 13. in 14. april so bili kritični dnevi prve vrste. 14. aprila 1895. leta, torej pred osemnajstimi leti, je bil grozni potres v Ljubljani. V noči od 13. na 14. aprila lani se je potopil „Titanic“ z mnogo tisoč ljudi. Letos je v noč od 12. na 13. aprila padel sneg, ki je povzročil na milijone škode. Letos ne bo ne sadja ne vina; vse je zmrznilo: črešnje, hruške, slive, marelice, bolj zgodnja jabolka, posebno pa vinska trta. Izmed jablan je upati še na mašančke, ki bolj pozno cveto, izmed trt pa bo morebiti še rizling kolikor toliko uspeval. —c—

Prepovedani detektivski filmi. Zagrebški policijski komisariat je izdal prepoved, da se v kinematografih ne smejo več predstavljati dogodki detektivske in kriminalne vsebine. Prepoved utemeljuje s tem, da se je pri policijskih in sodnih preiskavah dognal poguben vpliv takih predstav na mladino, zlasti ono, ki nima dovolj skrbne vzgoje; mnogi mladoletni zločinci so sami priznali, da so jih ravno te predstave vzpodbudile k zločinu.

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim imenovanjem.

Promet do konca marca K 37.830.53.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve uvedenih znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica

Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela, galanterijo, passepartuje itd. Posebno močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljve soproge, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cefera kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalobaravno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorca biaga zastonj in franko.

Dr. Karl Tumlriz:

Nemška vadnica za nenemške ljudske šole.

1. del: Spodnja stopnja.

Vtisnenih je 15 slik. Cena vezani knjigi 80 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 8. julija 1908, št. 29.040.

2. del: Srednja stopnja.

Vtisnenih je 14 slik. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 26. oktobra 1910, št. 44.128.

3. del: Višja stopnja.

(Tvarina za tri šolska leta.) 2 barvotiska, 35 slik in 2 zemljisko pregledna načrta v barvah. Cena vezani knjigi 1 K 80 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 19. novembra 1912, št. 48.000.

Založil

F. Tempsky, Dunaj IV.